

Andrei Dobrescu

Valeriu Potecea

Ioan Preda

FINANȚAREA ACTIVITĂȚII ANTREPRENORIALE

Capitolul 1

Cadrul de desfășurare a activității antreprenoriale

Introducere

Antreprenoriatul nu mai este de mult un concept abstract. Acum a devenit un obiectiv concret, care a intrat în agenda multor creatori de politici economice, de la toate nivelele.

Rezultatele unor cercetări au arătat că intensificarea activității antreprenoriale poate avea efecte pozitive asupra creerii de noi locuri de muncă, asupra creșterii economice și a inovațiilor.

Interesant este faptul că, după părerea unor specialiști, a studia antreprenoriatul nu este același lucru cu a face studii economice.

A învăța cum să devii un antreprenor de succes nu necesită în mod obligatoriu obținerea unei diplome în economie, mai ales că antreprenorului, care își începe propria afacere în speranța obținerii de profit, nu i se cer în mod obligatoriu studii universitare.

Întrebarea care se pune este ce trebuie să facă un antreprenor pentru a avea succes?

Elementul cheie al succesului este de a descoperi un produs sau un serviciu deosebit, iar pentru a face asta, antreprenorul trebuie să devină expert într-un domeniu mai mult sau mai puțin complicat. De asemenea, trebuie să fie extrem de motivat și să aibă cunoștințe practice despre aria în care își desfășoară activitatea.

Definiție: antreprenoriatul poate fi definit ca abilitatea de a descoperi, evalua și valorifica oportunități, transformând ideile în inovații aplicate, cu asumarea continuă de riscuri¹.

Principalele trăsături caracteristice unui antreprenor sunt:

- Comportament vizionar, cu idei inedite, comunicate cu pasiune;
- Detalierea flexibilă, în continuă schimbare, în aplicarea programelor și a planurilor;
- Persistență și determinare în stabilirea strategiilor de transpunere a programelor în practică;
- Lansarea de produse, afaceri și sisteme noi, creind dinamism și creștere;
- Acceptarea riscului la un nivel înalt, pentru o idee;
- Gândire pozitivă și luare de decizii cu rapiditate;

---

¹ Legea nr. 26/1990 privind Registrul Comerțului.

-Independență, încredere în sine, acceptarea autorității altora numai dacă este necesar;

-Dorința de a-i fi recunoscute eforturile.

Cele mai frecvente forme de antreprenariat, sunt: activitatea comercială pe cont propriu, cu autorizație comercială și activitatea ca unul din administratorii unei companii comerciale.

Principala diferență între cele două forme este că un antreprenor (persoană fizică) face afaceri pe cont propriu și are nevoie de așa-numita licență (autorizație comercială), în timp ce o companie (persoană juridică) face afaceri în contul său, adică pentru toți administratorii săi. Pentru a înființa o astfel de companie este nevoie de un act de constituire, ca și de un contract legal încheiat între participanți.

1.1. Activități antreprenoriale cu autorizație comercială

O activitate cu autorizație comercială este cea mai simplă modalitate de a începe o afacere. Trebuie solicitată o autorizație comercială care să confere dreptul de a face afaceri într-un anumit domeniu. Există diferite cerințe pentru următoarele tipuri de activități comerciale:

-Comerț liber - nu este necesară o calificare specifică, ci numai un extras de cazier judiciar (aceste activități includ, de exemplu, operațiuni obișnuite de vânzare sau operațiuni de intermediere etc.).

-Activități meșteșugărești - este necesară ucenicia sau alte cursuri specifice de învățământ și pregătire profesională sau șase ani de experiență în activitățile sau ocupațiile respective (printre acestea se numără, de exemplu tâmplăria, fierăria, activitățile mecanice, zidăria, tinichigeria, serviciile cosmetice etc.)

-Activități reglementate - pe lângă calificările adecvate există cerințe suplimentare definite în diverse regulamente (acestea sunt activități ca, de exemplu, contabilitatea, montajul, repararea și controlul aparatelor electrice, producția chimică, optica, serviciile de masaj, consilierea psihologică etc.)

Tipurile de activități de mai sus se numesc activități înregistrate. Solicitantul care îndeplinește cerințele specifice depune documentele relevante la registrul comerțului, care eliberează autorizație comercială.

Antreprenorul pe bază de autorizație comercială, va trebui însă să obțină statutul de persoană fizică autorizată (P.F.A.), adică să fie abilitat, în condițiile legii, să desfășoare în mod independent o activitate economică. Dacă la activitatea respectivă iau parte mai mulți membrii ai unei familii, aceștia pot solicita statutul de asociație familială

Obținerea unui asemenea statut presupune următoarele condiții în ce-i privește pe antreprenorii individuali sau asociațiile familiale:

- trebuie să fie persoane cu domiciliul în România;
- nu au personalitate juridică;

- nu pot angaja alte persoane, cu contract individual de muncă;
Statutul de P.F.A. sau de asociație familială conferă următoarele drepturi:
- dreptul de a fi asigurat în sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale;

- dreptul la asigurări sociale de sănătate;

-dreptul la asigurări pentru șomaj;

Avantajele statutului de P.F.A. sau de asociație familială sunt:

-autorizarea rapidă;

-costuri de înființare mici;

- contabilitate simplificată.

Dezavantajele statutului de P.F.A. sau de asociație familială sunt:

-putere financiară redusă;

-limitări în stabilirea obiectului de activitate;

-nu se poate angaja personal.

Conform art. 6 și 7 din Legea 300/2004 cu completările ulterioare actele necesare autorizării persoanelor fizice și a asociațiilor familiale care desfășoară activități economice în mod independent, sunt:

a) cerere-tip (în cazul asociației familiale trebuie să conțină semnăturile tuturor membrilor asociației);

b) rezervarea denumirii la Oficiul Registrului Comerțului;

c) certificatul de cazier fiscal al persoanei solicitante, respectiv al fiecărui membru al asociației familiale, în original. Cetățenii străini neînregistrați fiscal în România au obligația să prezinte o declarație pe proprie răspundere, autenticată, din care să rezulte că nu au datorii fiscale și că nu au săvârșit fapte de natura celor care se înscriu în cazierul fiscal, sancționate de legile financiare, vamale și cele care privesc disciplina financiar-fiscală;

d) copii de pe actele de identitate;

e) în cazul desfășurării activității în contextul dreptului de stabilire - actele din care să rezulte domiciliul sau reședința;

f) certificatul medical pentru persoana fizică, respectiv pentru fiecare membru al asociației familiale, prin care se atestă că starea sănătății le permite desfășurarea activității pentru care se solicită autorizația, eliberat de medicul de familie sau de o unitate sanitară;

g) declarația-tip pe proprie răspundere că îndeplinește condițiile de funcționare prevăzute de legislația specifică în domeniul sanitar, sanitar - veterinar, protecției mediului, protecției muncii și apărării împotriva incendiilor, precum și reglementările specifice protecției consumatorului pentru activitatea desfășurată și pentru respectarea normelor de calitate a produselor și serviciilor puse pe piață;

h) copii de pe documentele care dovedesc pregătirea profesională sau, după caz, experiența profesională, pentru desfășurarea activității pentru care

solicită autorizarea. Calificarea dobândită în România poate fi dovedită cu următoarele documente, după caz:

a) diploma, certificatul sau adeverința prin care se dovedește absolvirea unei instituții de învățământ preuniversitar sau universitar;

b) certificatul de absolvire a unei forme de pregătire profesională, organizată în condițiile legii în vigoare la data eliberării acestuia;

c) certificatul de competență profesională, eliberat de instituțiile abilitate conform legislației în vigoare;

d) cartea de meșteșugar, obținută în condițiile prevăzute de actele normative în vigoare la data eliberării acesteia;

e) carnetul de muncă al solicitantului, din care să reiasă că acesta a fost încadrat în muncă pe o durată de minim 2 ani în activitatea, meseria sau ocupația pentru care se solicită autorizarea;

f) declarație de notorietate cu privire la abilitatea de a desfășura activitatea pentru care se solicită autorizarea, eliberată de primarul localității respective în mod gratuit în cazul meseriilor tradiționale artizanale;

g) autorizația eliberată în condițiile Decretului-lege nr.54/1990 sau a Legii nr.507/2002 privind organizarea și desfășurarea unor activități economice pe baza liberei inițiative, cu modificările ulterioare;

h) alte dovezi care să ateste experiența profesională.

Persoanele fizice care au dobândit calificarea în străinătate trebuie să depună pentru obținerea autorizației, după caz:

a) atestatul de recunoaștere și / sau echivalare eliberat de Ministerul Educației și Cercetării, prin Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor;

b) atestatul de recunoaștere a calificării dobândite în străinătate, în afara sistemului de învățământ, eliberat de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, în condițiile stabilite prin Ordinul Ministrului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei nr.701/2003 pentru desemnarea instituției care să recunoască automat documentele care dovedesc calificarea dobândită în străinătate, în afara sistemului de învățământ, de cetățenii români sau cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene și ai statelor aparținând Spațiului Economic European.

În cazul în care pentru practicarea unor activități economice, ocupații sau meserii sunt prevăzute, prin acte normative, cerințe de pregătire profesională și / sau de atestare specifice, persoana fizică sau, după caz, reprezentantul asociației familiale trebuie să depună dovada îndeplinirii cerințelor respective.

1.2. Activități antreprenoriale ca administrator al unei societăți comerciale

Cei care nu doresc să facă afaceri singuri, ci doresc să își unească forțele și resursele financiare cu alți parteneri, lucru care ar putea fi inevitabil în cazul în

care costurile de începere a afacerii sunt mari, au ocazia de a înființa o societate comercială. Cea mai frecventă este așa-numita societate cu răspundere limitată (S.R.L.). Fiecare partener este obligat să facă o depunere de capital de bază, din care vor putea fi plătite datoriile sau alte angajamente financiare în cazul lichidării societății (acesta este motivul pentru care răspunderea este limitată – societatea este răspunzătoare numai în limita capitalului de bază). Partenerii încheie contractul de parteneriat care menționează, printre altele, suma investită de către fiecare partener și modul în care se va face distribuția profitului comun. O asemenea societate cu răspundere limitată poate fi, de asemenea, înființată de către un singur antreprenor. Există și alte tipuri de societăți comerciale, ca de exemplu societățile pe acțiuni, companiile publice, parteneriatele anonime etc.

Alegerea formei juridice a societății este o decizie foarte importantă a antreprenorului, cu efecte pe termen mediu și lung asupra evoluției afacerii și rezultatelor economice obținute.

1.2.1. Societatea cu răspundere limitată este societatea comercială al cărei capital social este divizat în părți sociale conform actului de constituire și ale cărei obligații sunt garantate cu patrimoniul societății.

Societatea cu răspundere limitată oferă avantajul constituirii de către un asociat unic. Această formă de asociere prezintă, însă și anumite dezavantaje :

- o persoană fizică sau juridică nu poate fi asociat unic decât într-o singură societate cu răspundere limitată;
- o societate cu răspundere limitată nu poate avea ca asociat unic o altă societate cu răspundere limitată, alcătuită dintr-o singură persoană;
- asociatul unic nu va putea încheia cu societatea un contract individual de muncă, neputând astfel deveni propriul său salariat.

Capitalul social al unei societăți cu răspundere limitată trebuie să aibă o valoare de minim 200 lei și se divide în părți sociale egale, care nu pot avea o valoare mai mică de 1 leu.

În cazul constituirii societății cu răspundere limitată de către mai mulți asociați, conform prevederilor Legii 31/1990, cu modificările ulterioare, trebuie respectate următoarele condiții:

-Se pot asocia și forma o S.R.L între două și 50 de persoane fizice, cetățeni români sau străini, sau persoane juridice române sau străine.

-O S.R.L. se constituie prin contract de societate și act constitutiv. Semnatarii actului constitutiv sunt considerați fondatori. Nu pot fi fondatori persoanele care, potrivit legii, sunt incapabile sau care au fost condamnate pentru gestiune frauduloasă, abuz de încredere, fals, uz de fals, înșelăciune, delapidare, mărturie mincinoasă, dare sau luare de mită, precum și pentru alte infracțiuni prevăzute de lege.

-Orice societate trebuie să aibă o denumire sub care antreprenorul își exercită activitatea și sub care semnează. Denumirea trebuie scrisă în primul rând în limba

română. La denumire se poate adăuga numele unuia sau mai multora dintre asociați. Denumirea va fi însoțită de mențiunea scrisă în întregime “societate cu răspundere limitată” sau S.R.L. Orice denumire nouă trebuie să se deosebească de cele existente.

-Emblema este semnul sau denumirea care deosebește o societate comercială de alta de același gen. Emblema trebuie scrisă în primul rând în limba română. Orice emblemă trebuie să se deosebească de emblemele înscrise în același registru al comerțului, pentru același tip de comerț, precum și de emblema altor firme de pe piața unde antreprenorul își desfășoară activitatea. Emblema poate fi folosită numai însoțită de firma antreprenorului.

-Societatea trebuie să aibă un sediu principal, care este locul, spațiul și adresa unde se găsesc organele sale de conducere și serviciile administrative. Sediul social este un element de identificare a societății în funcție de care se stabilesc: legea aplicabilă, instanțele judecătorești competente, naționalitatea societății, locul unde trebuie îndeplinite formalitățile de înmatriculare, publicitate și autorizare.

Societatea poate înființa sedii secundare, fără personalitate juridică (sucursale, agenții, reprezentanțe, puncte de lucru etc).

-Actele necesare înființării unei societăți comerciale sunt:

- Cerere (formular procurat de la Oficiul Registrului Comerțului)
- Rezervarea denumirii firmei (la nivel de județ sau la nivel de țară)
- Act constitutiv (autentificat de avocat sau notar) care trebuie să conțină obligatoriu, conform art. 7 din L 31/16.11.1990, republicată:

a) datele de identificare ale asociaților;

b) forma, denumirea și sediul social;

c) obiectul de activitate al societății cu precizarea domeniului și a activităților principale;

d) capitalul social, cu menționarea aportului fiecărui asociat, în numerar sau în natură, valoarea aportului în natură și modul evaluării. Se vor preciza, de asemenea, numărul și valoarea nominală a părților sociale, precum și numărul părților sociale atribuite fiecărui asociat pentru aportul său;

e) asociații care reprezintă și administrează societatea sau administratorii neasociați, datele lor de identificare, puterile ce li s-au conferit și dacă ei urmează să le exercite împreună sau separat; dacă au fost desemnați cenzorii sau auditorul financiar, se vor include și datele acestora de identificare;

f) partea fiecărui asociat la beneficii și pierderi;

g) sediile secundare - sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unități fără personalitate juridică - atunci când se înființează odată cu societatea, sau condițiile pentru înființarea lor ulterioară dacă se are în vedere o atare înființare;

h) durata societății;

- i)** modul de dizolvare și de lichidare a societății.
- j)** cazierul fiscal al fiecăruia dintre asociați sau administratori;
- k)** contractul de proprietate, de închiriere sau subînchiriere, de asociere în participațiune, contract de leasing imobiliar, contract de comodat, de uz, uzufruct (bineînțelese că este necesar doar unul dintre ele).
- l)** acordul asociației de proprietari sau locatari, în caz că acesta se impune.
- m)** acordul vecinilor (riverani sau mai exact cei de pe verticală și orizontală cu spațiul solicitantului) în caz că acesta se impune.
- n)** copie după buletin identitate (**B.I.**), carte de identitate (**C.I.**) sau pașaport, pentru asociați și administratori.
- o)** specimen de semnătură al administratorului / administratorilor firmei.
- p)** declarații pe proprie răspundere că pot îndeplini calitatea respectivă ale asociatului / asociaților sau administratorului / administratorilor, autentificate (sau date în fața referentului O.R.C.).
- q)** procura dată de asociați sau de către asociatul majoritar persoanei însărcinate să depună dosarul la sediul O.R.C. - autentificată (spre exemplu împuternicire avocațială).
- r)** dovada depunerii capitalului social (recipisa) la o bancă stabilită de către asociații firmei.
- s)** declarație (formular O.R.C.) semnată de către unul dintre asociați (model declarație asociat cu / fără activitate la sediu).
- t)** vectorul Fiscal - Anexa 1 care de obicei este atașată cererii de înmatriculare.

-În actul constitutiv trebuie stabilită activitatea pe care urmează să o desfășoare societatea în vederea obținerii de profit: producție, comercializare, prestări de servicii, tranzacții, intermediari, etc. Obiectul de activitate trebuie să fie bine determinat, cu stabilirea domeniului principal, a activității principale și a activităților secundare. Obiectul de activitate se stabilește potrivit clasificării activităților din economia națională - CAEN, aprobat prin Hotărârea Guvernului României nr.656/1997. Obiectul de activitate stabilit, trebuie să fie posibil licit și moral.

-Capitalul social se formează prin aportul asociaților și se divide în părți sociale egale, care nu pot fi reprezentate prin titluri negociabile. Ele pot fi transmise între asociați sau către persoane din afara societății cu aprobarea celorlalți asociați. Transmiterea părților sociale se poate face și prin succesiune dacă în actul constitutiv există clauze de continuare cu moștenitorii.

-Aportul asociaților poate fi în totalitate în numerar sau, parte în numerar și parte în natură. Aportul în creanțe și aportul în muncă nu sunt admise pentru formarea sau majorarea capitalului social. La S.R.L. cu asociat unic valoarea

capitalului în natură se stabilește pe baza unei expertize de specialitate. În schimbul aportului lor, asociaților li se atribuie părți sociale. Aportul în valută se înscrie în actul constitutiv și în lei la cursul de schimb oficial de la data vărsării. Aportul în valută al asociaților străini se înregistrează în lei și în valuta respectivă. Bunurile aduse ca aport devin proprietatea societății comerciale. Aportul la capital nu este purtător de dobânzi.

-Conducerea societății se realizează de către adunarea generală a asociaților și de către administratorul sau consiliul de administrație. Adunarea generală are, în principal, următoarele obligații:

- să aprobe bilanțul contabil și să stabilească repartizarea beneficiului net;
- să desemneze administratorii și cenzorii;
- sa decidă urmărirea administratorilor și cenzorilor pentru daunele pricinuite societății;
- să modifice actul constitutiv.

La S.R.L. cu asociat unic, acesta are drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru adunarea generală a asociaților. Societatea este administrată de unul sau mai mulți administratori asociați sau neasociați, numiți prin actul constitutiv sau de adunarea generală a asociaților. Dreptul de a reprezenta societatea aparține fiecărui administrator, afară de cazul în care, în actul constitutiv există dispoziții contrare. Puterile și limitele administratorului se stabilesc prin actul constitutiv.

-Controlul societății este exercitat de unul sau mai mulți cenzori aleși de adunarea generală a asociaților. Numirea cenzorilor este obligatorie numai dacă numărul asociaților este mai mare de 15. În lipsă de cenzori numiți, controlul se exercită de asociații care nu sunt administratori.

Dispozițiile legale cu privire la cenzorii din S.A. se aplică și cenzorilor din S.R.L.

-Repartizarea beneficiului net se face de către adunarea generală a asociaților. Cota parte din beneficiul net repartizat a se plăti fiecărui asociat constituie dividend. Dividendele se plătesc asociaților proporțional cu cota de participare la capitalul social vărsat dacă prin actul constitutiv nu se prevede altfel. Dividendele se plătesc numai din beneficiile reale și pe bază de bilanț contabil. Suportarea de către asociați a pierderilor înregistrate de societate se face proporțional cu cota de participare la capitalul social, până la limita aportului social subscris.

-Actul constitutiv al unei societăți comerciale cu răspundere limitată va cuprinde în principal:

a) numele și prenumele, locul și data nașterii, domiciliul și cetățenia asociaților, persoane fizice, ca și denumirea, sediul și naționalitatea asociaților, persoane juridice;

b) forma, denumirea, sediul și, dacă este cazul, emblema societății;

c) obiectul de activitate al societății, cu precizarea domeniului și a activităților principale;

d) capitalul social subscris și cel vărsat, cu menționarea aportului fiecărui asociat, în numerar sau în natură, valoarea aportului în natură și modul evaluării, precum și data la care se va vărsa integral capitalul social subscris. Se vor preciza, de asemenea, numărul și valoarea nominală a părților sociale, precum și numărul părților sociale atribuite fiecărui asociat pentru aportul său;

e) asociații care reprezintă și administrează societatea sau administratorii neasociați, persoane fizice ori juridice, puterile ce li s-au conferit și dacă ei urmează să le exercite împreună sau separat;

f) partea fiecărui asociat la beneficii și la pierderi;

g) sediile secundare - sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unități fără personalitate juridică -, atunci când se înființează odată cu societatea, sau condițiile pentru înființarea lor ulterioară, dacă se are în vedere o atare înființare;

h) durata societății;

i) modul de dizolvare și de lichidare a societății.

-Actul constitutiv se poate modifica de către asociați cu respectarea condițiilor de fond și formă prevăzute pentru încheierea lui. Actul adițional modificator va cuprinde textul integral al prevederilor modificate din actul constitutiv. Dacă se fac mai multe modificări la actul constitutiv, acesta se va actualiza cu toate modificările la zi.

-Poate fi exclus din societate:

a) asociatul care, pus în întârziere, nu aduce aportul la care s-a obligat;

b) asociatul administrator care comite fraudă în dauna societății sau se servește de semnătura socială sau de capitalul social în folosul lui sau al altora.

Excluderea se pronunță prin hotărâre judecatorească la cererea societății sau a oricărui asociat. Asociatul exclus are dreptul la beneficii și răspunde de pierderi până în ziua excluderii. Asociatul exclus nu are dreptul la o parte proporțională din patrimoniul social, ci numai la suma de bani care să reprezinte valoarea acestei părți stabilită de asociați sau de un expert.

-Un asociat se poate retrage din societate:

a) în cazurile prevăzute în actul constitutiv;

b) cu acordul tuturor celorlalți asociați;

c) prin hotărâre a tribunalului, când actul constitutiv nu prevede retragerea și nici nu există acordul celorlalți asociați.

Drepturile asociatului retras, convenite pentru părțile sale sociale, se stabilesc de asociați ori de un expert, iar în caz de neînțelegere de tribunal.

-Societatea poate fuziona cu una sau mai multe societăți existente. Fuziunea se face fie prin absorbția unei societăți, fie prin contopirea cu alte societăți rezultând o societate nouă.